

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

1.1. Lovforslaget har til formål at forbedre retssikkerheden for de skatte- og afgiftspligtige ved indførelse af bedre og enklere regler vedrørende fristerne for skatteansættelsen og fastsættelsen af afgiftstilsvaret.

Det er regeringens målsætning at forbedre borgernes retssikkerhed, herunder at gennemføre forenklinger på skatteområdet. Forslaget om forbedrede fristregler skal ses i sammenhæng med den række af initiativer til styrkelse af borgernes retssikkerhed, regeringen allerede har iværksat.

Regeringen har således bl.a. indført fuld omkostningsgodtgørelse i skattesager m.v., hvor skatteyder får fuldt eller overvejende medhold. Regeringen har desuden fremsat lovforslag om bindende ligningssvar fra kommunerne, således at borgerne lettere og hurtigere kan få afklaret de skattemæssige virkninger af deres dispositioner. Endvidere har regeringen fremsat forslag om ændret klagestruktur og styrkelse af kommunale samarbejder med henblik på styrkelse af retssikkerheden og effektivisering af forvaltningen.

1.2. Forældelsesfrister og frister for ansættelsesændringer er nødvendige for at skabe retsafklaring, af bevismæssige årsager og af hensyn til en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af administrationen og en rimelig anvendelse af de til rådighed værende ressourcer.

Disse hensyn ligger bag såvel de generelle forældelsesregler som de specifikke fristregler i skattelovgivningen.

Fristreglerne udsættes imidlertid ofte for kritik, hvilket hænger sammen med, at reglerne kan afskære borgerne fra krav, som de uden fristregler havde kunnet oppebære. Fristregler strider således grundlæggende imod hensynet til at opnå de materielle rigtige afgørelser, hvilket betyder, at borgeren kan føle sig udsat for et retstap.

På grund af denne indbyggede konflikt mellem det materielle rigtige resultat på den ene side og fristreglerne på den anden side er det vigtigt, at reglerne er helt rigtigt afbalanceret.

1.3. Som udgangspunkt skal ligningsmyndighederne foretage ligningen inden den 30. juni i det andet år efter udløbet af indkomståret. Denne frist betegnes ligningsfristen. Efter denne frist ophører de kommunale ligningsmyndigheders kompetence til at foretage skatteansættelsen, og kompetencen tilkommer herefter som udgangspunkt de statslige skattemyndigheder.

Fristerne for skatteansættelsen, der findes i skattestyrelseslovens §§ 34 og 35, bygger på en ordinær frist på 3 år for såvel den skattepligtiges anmodning om genoptagelse som for myndighedernes adgang til at foretage eller ændre skatteansættelsen.

Uden for denne 3-års frist kan en skatteansættelse alene foretages eller ændres, hvis der foreligger en af de særlige grunde, der er opregnet direkte i loven. Dette betegnes ekstraordinær skatteansættelse. En skatteansættelse kan eksempelvis foretages uden for 3-års fristen, hvis hidtidig praksis er underkendt, eller hvis den skattepligtige har handlet forsættligt eller groft uagtsomt.

De gældende regler om frister for skatteansættelse og genoptagelse m.v. blev gennemført i 1999. Reglerne har bl.a. været kritiseret for at være uklare og for at give myndighederne en for vid adgang til at foretage ændringer af skatteansættelsen tilbage i tid. Samtidig betød den gennemførte objektivisering af reglerne, at der ikke ud fra en konkret vurdering af omstændighederne kan gives tilladelse til genoptagelse uden for de tilfælde, der udtrykkeligt er angivet i bestemmelsen, hvilket bl.a. Skatteretsrådet har fundet særdeles uhenigtsmæssigt.

På baggrund af denne kritik blev Fristudvalget nedsat i september 2001 efter anbefaling fra Skatteretsrådet. Formand for udvalget har været direktør Hanne Søgaard Hansen, Grant Thornton, Statsaut. Revisionsaktieselskab. Herudover har udvalget bestået af repræsentanter fra Advokatrådet, Foreningen af Statsaut. Revisorer, Foreningen Registrerede Revisorer, Kommunernes Landsforening, de højere læreanstalter, Told- og Skattestyrelsen og Skatteministeriets Departement.